

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at der skal afholdes folkeafstemning om, hvorvidt der skal kunne udvindes uran eller andre radioaktive mineraler, være det som biprodukt eller som hovedprodukt, samt at der igangsættes en saglig, objektiv og neutral informationsproces, således at befolkningen inden folkeafstemningen får informeret indsigt.

(Inuit Ataatigiits inatsisartutgruppe)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Råstoffer og Arbejdsmarked)

1. behandling

Jeg skal på vegne af Naalakkersuisut takke for forslaget fra Inuit Ataatigiit.

Nul-tolerance-princippet vedrørende efterforskning og udnyttelse af uran og andre radioaktive mineraler blev ophævet ved en inatsisartutbeslutning under efterårssamlingen i 2013. Op til 2. behandlingen af forslaget fremkom Inuit Ataatigiit allerede dengang med et ændringsforslag om at afholde en folkeafstemning om ophævelse af nul-tolerance-princippet.

Ændringsforslaget fra Inuit Ataatigiit blev nedstemt i Inatsisartut, som tilsluttede sig beslutningsforslaget fra det daværende Naalakkersuisut om at ophæve nul-tolerance-princippet.

I Grønland har vi et repræsentativt demokrati, hvor vælgerne peger på de personer, som vælgerne mener, vil varetage vælgernes interesser bedst i Inatsisartut. Dette betyder også, at vælgerne har stemt på en kreds af medlemmer i Inatsisartut, som for flertallets vedkommende har tilsluttet sig en ophævelse af nul-tolerance-princippet.

Siden afskaffelsen af nul-tolerance-princippet har der været valg til Inatsisartut to gange, i 2014 og i 2018. I denne periode har spørgsmålet angående en folkeafstemning om uran været debatteret flere gange. Under forårssamlingen 2016 var der to punkter, der indeholdt et ønske om en folkeafstemning om uran. Begge gange afviste Inatsisartut forslagene.

Dette ser Naalakkersuisut i naturlig forlængelse af, at vi i Grønland ikke har tradition for at afgøre enkelte konkrete sager ved folkeafstemning. Vi har i stedet et repræsentativt demokrati som regeringsform, hvor vælgerne lægger det i hænderne på Inatsisartut – Grønlands lovgivende forsamling - at tage stilling til lovgivning, enkelte sager osv. Inatsisartut havde en grundig drøftelse af dette emne, hvornår og på hvilke præmisser man bør afholde folkeafstemninger, da Inatsisartut under efterårssamlingen i 2016 behandlede et forslag om folkeafstemninger fra Inuit Ataatigiit's Peter Olsen.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at den politiske varetagelse af spørgsmålet om ophævelse af nul-tolerancen har været præget af åbenhed, saglighed og demokratisk indstilling.

Både forud for, under og efter Inatsisartuts beslutning om at ophæve nul-tolerancen har der været gennemført oplysningskampagner, borgermøder etc. og der er udarbejdet et omfangsrigt materiale om sikker efterforskning og udnyttelse af uran, som fortsat er tilgængeligt for alle interesserede.

Endvidere har Naalakkersuisut været meget klar i de krav, der stilles hvert enkelt mineprojekt: Uanset hvilke råstoffer, man kommer i berøring med, skal der være sikkerhed for, at de kan brydes uden fare for menneskers sundhed og sikkerhed samt vores miljø og natur. Det gælder også for brydning af f.eks. uranholdige mineraler. Hvis ikke et projekt rummer den fornødne beskyttelse af sikkerhed, sundhed og miljø, vil Naalakkersuisut ikke give tilladelse til at projektet kan igangsættes.

Det er grundprincipperne i vores råstoflovgivning og det er de principper, Naalakkersuisut lægger til grund i sit arbejde.

Som nævnt finder Naalakkersuisut ikke, at der er demokratisk grundlag for at afholde en folkeafstemning om udvinding af uranholdige mineraler. Derimod arbejder Naalakkersuisut med udgangspunkt i de beslutninger, Inatsisartut har truffet gennem de senere år – både om vilkårene for tilladelse til efterforskning og udnyttelse af uran og om, hvornår det er på sin plads at lade et spørgsmål afgøre ved folkeafstemning.

Naalakkersuisut indstiller på baggrund af ovenstående, at forslaget forkastes.